

BIULETYN KOWIEŃSKI**W I L B I**

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) GARBARSKA 7—2.

Nr.

Wilno, dnia 4 października 1935 r.

1376.

T r e ś ć n u m e r u:**I. ZAGADNIENIE POLITYKI ZAGRANICZNEJ.**

	Dział.	Str.
1. Kolejna korespondencja Gustajnisza w sprawie nowego gabinetu polskiego.-	I.	1.

K r o n i k a .

2. Sprawa polityki niemieckiej względem Litwy.-	"	"
3. Karykatura "Sekmadienisa" na temat rzekomo nowej orientacji w polskiej polityce zagranicznej.-	"	"
4. Wiadomość o Łukszy w "L.Žinios".-	"	"

**III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ
I ŻYCIE SPOŁECZNE.****K r o n i k a .**

5. Zmiana na stanowisku min. Obrony Kraju.-	III.	"
6. Wyjazd b. Prezydenta dr. Griniusa.-	"	2.
7. Sprawa odczytów rektora Romera.-	"	"
8. Sprawa zjazdu prezesów narodowców.-	"	"
9. Dokoła litewszczenia nazwisk.-	"	"
10. Dokoła ustawy o organizacjach.-	"	"
11. Sprawa ustawy o księgarniach.-	"	"
12. Sprawa wypadków suwelskich.-	"	"
13. Tępienie działalności kółek uczniowskich.-	"	"
14. Schron przeciwgazowy w Kownie.-	"	"
15. Sprawa ustawy prasowej.-	"	"
16. Sprawa zmian personalnych w M-stwie Finansów.-	"	"

VII. SPRAWY KLAJPEDZKIE.**K r o n i k a .**

17. Sprawa zwołania Sejmiku.-	VII.	"
18. Sprawa sądu statutowego w ujęciu niemieckim.-	"	"

x

x

x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

1/. KOLEJNA KORESPONDENCJA GUSTAJNISA W SPRAWIE NOWEGO GABINETU POLSKIEGO. "L.Aidas" Nr.252 z 30.X.1935 r. Kolejna korespondencja Gustajnisa p.t. "Rząd Kościółkowskiego i o nowym sejmie".
Streszczenie:

24 października nowy premier Kościółkowski wygłosił deklarację rządową sejmowi, podkreślając w niej przede wszystkim konieczność zbilansowania budżetu bez deficytu. Przemówienie premiera przerywane było oklaskami. Po wygłoszeniu deklaracji premier udał się do pokoju prasowego, gdzie udzielał odpowiedzi na zadawane mu przez dziennikarzy krajowych i obcych pytania. Do W.Gustajnisa przemówił premier po litewsku, zapytując: "To pan mówi po litewsku?". "Naturalnie panie premierze, odpowiedział W.Gustajnis". "W takim razie wypadnie nam kiedyś dobrze po litewsku porozmawiać- powiedział p.Kościółkowski". Dalej premier spytał W.Gustajnisa po litewsku czy ten ostatni po litewsku śpiewa. Następnie wytłumaczył zaciekawionym dziennikarzom pewne stare litewskie powiedzenie, znane na pograniczu lit., pogadał o tem, że litewski język literacki różni się od narzeczy i t.d. Rozmowa litewska Gustajnisa z premierem była dla dziennikarzy małą sensacją. Wielką sensacją zaś ma być ta litewska rozmowa, którą premier, jak o tem wspominał, odbędzie z litewskim przedstawicielem prasowym.

Nową sytuację da się ocenić dopiero po pewnym czasie, gdy zostaną dokonane pewne prace. /A-8/37/. P.

K r o n i k a .

2/. SPRAWA POLITYKI NIEMIECKIEJ WZGLĘDEM LITWY. "Sekmadienis" z 3.XI.1935 r.: Jak podają dobrze poinformowane źródła, w Niemczech przejawiała się w ostatnich czasach pewna rozbieżność w sprawie stosunków lit.-niemieckich. Niemieckie sfery narodowe socjalistów stoją na stanowisku kontynuowania względem Litwy dotychczasowej ostrej polityki. W tym sensie wypowiedziała się konferencja, która odbyła się w Królewcu ze sławnym Kochem na czele. Konferencja uchwaliła niestosowanie w sprawach kłajpedzkich żadnych kompromisów. Natomiast Reihsweira i Z.S.Z. stoją na stanowisku złagodzenia stosunków. Na najbliższą przyszłość pokaże, który z dwóch kierunków weźmie górę. /A-6/5/.

3/. KARYKATURA "SEKMADIENIS" NA TEMAT RZEKOMO NOWEJ ORJEN TACJI W POLSKIEJ POLITYCE ZAGRANICZNEJ. "Sekmadienis" z 3.XI.1935 r. zamieszcza karykaturę p.t. "Nowiny futbolu warszawskiego". Na karykaturze przedstawiony jest premier Kościółkowski, który kopie piłkę, symbolizującą Litwę /dziewczyna w lit. stroju narodowym/. Broni bramki jako "bek" min.Beck, podtrzymywany przez bramkarza-Hitlera. Za premierem Kościółkowskim stoi Laval, który mu coś szepce do ucha.

Komentarz pisma do karykatury brzmi jak następuje: Według wiadomości prasowych nowy premier polski Kościółkowski postanowił uregulować stosunki z Litwą i wznowić przyjaźń z Francją. W związku z tem polski min.S.Z. Beck, znany stronnik Berlina, zmuszony był "zachorować". /A-8/29/.P.

4/. WIADOMOŚĆ O ŁUKSZY W "LIETUVOS ŽINIOS". "L.Žinios" z 2.XI.1935 r. zamieszczają feljeton o więzieniu kowieńskim, wyliczając szereg więźniów w tej liczbie Łukszę, który przebywa w jednej celi z hitlerowcem Roppem. /L./

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ
I ŻYCIE SPOŁECZNE.

5/. ZMIANA NA STANOWISKU MIN.OBRONY KRAJU. Prasa ryska z 1.XI.1935 r. Min.Obrony Kraju gen.Piotr Szniukszta wręczył Prezydentowi Państwa podanie o dymisję. Dymisja została przyjęta. Nowym ministrem Obrony Kraju od dnia 1 listopada został zamianowany płk. rezerwy Stanisław Dirmantas. Gen.Szniukszta od dnia 1 listopada został zamianowany członkiem Rady Państwa.

Płk. St.Dirmantas ostatnio wykładał geodezję na Uniwersytecie W.W. w charakterze profesora nadzwyczajnego. Uprzednio był długoletnim profesorem w Wyższej Szkole Oficerskiej. Wyższe studia ukończył w Moskwie, uzyskując dyplom inżyniera. Karjerę wojskową rozpoczął w służbie rosyjskiej w czasie wojny. /C-13/4/. P.

6/. WYJAZD B.PREZYDENTA GRINIUSA. Prasa ryska z 31.X.35:
B.Prezydent dr.Grinius wyjechał na parumiesięczną kurację do Francji /C-16/1/. P.

7/. SPRAWA ODCZYTÓW REKTORA ROMERA W PARYŻU. Prasa kowieńska z 31.X.1935 r.: Rektor Romer ma udać się do Paryża w celu wygłoszenia tam paru odczytów. /C-29/2/. P.

8/. SPRAWA ZJAZDU PREZESÓW NARODOWCÓW. Prasa kowieńska z 31.X.1935 r.: Dnia 2 listopada r.b. odbędzie się w Kownie zjazd wszystkich powiatowych prezesów związku narodowców. /C-6/6/.

9/. DOKOŁA LITEWSZCZENIA NAZWISK. Prasa ryska z 31.X.1935:
Komisja dla litwinizowania nazwisk zebrała 45 tys.nazwisk, które musi zmienić na litewskie. Doszła ona już w swej pracy do litery "L". Zlitwinizowanych już jest 20 tysięcy nazwisk. Projekt ustawy o litwinizowaniu nazwisk jest już oddawna przedstawiony do Gabinetu Ministrów./D-2/22/.

10/. DOKOŁA USTAWY O ORGANIZACJACH. "Rytas" z 2.XI.1935 r.:
M-stwo Spraw Wewnętrznych przesłało do Gabinetu Ministrów projekt ustawy o organizacjach. Prawdopodobnie będzie ona wkrótce przyjęta. /C-10/.

11/. SPRAWA USTAWY O KSIĘGARNIACH. "Rytas" z 2.XI.1935 r.:
Gabinet Ministrów przyjął projekt ustawy księgarskiej, która obejmie działalność księgarń, biur ekspedycyjnych, czytelni i bibliotek publicznych. /C-17/13/.

12/. SPRAWA WYPADKÓW SUWALSKICH. "Diena" z 1.XI.1935 r.:
Oskarżonych w wypadkach suwalskich będą bronili: adw.Sleżewiczius, Bułota / z Marjampola/ Toliuszys, Purenasowa, prof.Leonas, adw.A. Leonas /syn/ prof.Tumenas, adw.Batajtis i in. /C-4/5/.

13/. TĘPIENIE DZIAŁALNOŚCI KÓLEK UCZNIOWSKICH. "L.Aidas" z 1.XI.1935 r.:
W birżańskim gimnazjum została sparaliżowana działalność tajnych kółek uczniowskich młodzieży katolickiej /atejtininków/. 4 uczniowie wyższych klas zostali wydalen, zaś kilkunastu otrzymało stopień dostateczny ze sprawowania. Ukerani uczniowie byli przywódcami kółek "atejtininków". Podobne wypadki miały miejsce w ostatnich czasach w szkole komercyjnej w Poswolu, w gimnazjum w Linkowie i w innych zakładach. /C-17/4/.

14/. SCHRON PRZECIWGAZOWY W KOWNIE. Prasa ryska z 1.XI.35:
Kowno w najbliższym czasie przystąpi do budowy schronu przeciwigazowego, obliczonego na 1.500 osób. Budowa kosztować będzie 50 tys.lt. Zatrudnieni przytem będą wyłącznie bezrobotni. /C-13/14/.

15/. SPRAWA USTAWY PRASOWEJ. Prasa ryska z 2.XI.1935 r.:
Lit.Gabinet Ministrów rozpatruje nowy projekt ustawy prasowej. Pierwsza część ustawy dotyczy drukarni i ich działalności, zaś druga - prasy, redaktorów i t.d. Opublikowanie tej ustawy w "Vvr.Žinios" nastąpi w dniach najbliższych. /C-18/5/.

16/. SPRAWA ZMIAN PERSONALNYCH W M-STWIE FINANSÓW. Prasa ryska z 4.XI.1935 r.:
W najbliższych dniach w lit.M-stwie Finansów oczekiwane są zmiany personalne. Obecny dyr.Dep.Handlu M-stwa Finansów p.Norkajtis przejdzie na służbę do M-stwa Spraw Zagr. na stanowisko dyr.Dep. Gospodarczego. Obowiązki dyr.Dep.Handlu obejmie generalny sekretarz M-stwa Finansów p.Indryszus. /C-12/3/. P.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

17/. SPRAWA ZWOŁANIA SEJMIKU. Prasa ryska z 2.XI.1935 r.:
Gubernator Kraju Kłajpedzkiego podpisał ostatnio akt zwołania Sejmu Kłajpedzkiego. Sejmik się zbierze w dniu 6 listopada. /E-9/.

18/. SPRAWA SĄDU STATUTOWEGO W UJĘCIU NIEMIECKIM. Prasa ryska z 2.XI.1935 r.:
Zatwierdzona przez rząd litewski ustawa o sądzie statutowym z dnia 13 marca wywołała w Berlinie wielkie wzburzenie i ostrą krytykę. Prasa niemiecka twierdzi, że zatwierdzenie tej ustawy właśnie w chwili obecnej, a więc po wyborach, ma na celu jedynie uniemożliwienie praktycznej działalności Dyrektorjatu kłajp. i wykonania uchwał Sejmu. Terytorjum kłajpedzkie pozbawione będzie tem samem znowu zagwarantowanych mu międzynarodowych statutem praw. Prasa niemiecka uważa za rzecz niemożliwą, by międzynarodowy statut miał być interpretowany i kontrolowany przez sąd litewski. /E-16/.

